

Zondag 31 januari 2021 4^e zondag na Epifanie - zondag Septuagesima [LXX]
Lutherse Gemeente te Zwolle
vg: ds. Jan Woltinge (Zwolle)
organist: Gea Hoven

sabbatskaarsen

ontsteken van een kaars

introïtus: Psalm 18:1,5 Ik heb U lief van ganser harte ...

lied 296 Die de morgen ontbood....

https://www.liedboekcompendium.nl/lied/296-die-de-morgen-ontbood-2_8_5

Kyrië en Gloria met lied 413:3,1 Heer ontferm U over ons / Grote God wij loven U

Evangelie Lezing **- inleidende uitleg:**

Bij Marcus 1:21-28

Eerst de **geografie** in Markus 1.

Het begint met het beginsel (Mk1:1), zoals Genesis met het fundamentele begint: “In den beginne”, van hoofde aan.

Dan gaat het naar de woestijn Mk1⁴. Vervolgens de Jordaan Mk1⁵ + Mk1⁹ waarbij Jeruzalem ook in beeld is Mk1⁵. Met Mk1¹² weer in de woestijn, Mk1¹⁴ in Galilea en zelfs in Mk1¹⁶ de zee van Galilea (de grote vloed, zou Genesis zeggen).

Alle grote streken/gebieden die zo belangrijk zijn voor de weg van Israël door de Schriften en door het land komen bij Mk meteen op tafel: hier ligt de lange weg van Israël. En hier krijgt die weg een groot vervolg in de weg die Jezus gaat.

Pas dan ben je in Kapernaüm. En dát is het verhaal waarin wij ons nu gaan verdiepen.

Wat **meteen** van Jezus gezegd wordt: Het Koninkrijk van God is nabij gekomen Mk1¹⁵, zo had hij gezegd! Jezus was bij de zee geweest Mk1¹⁶. Daar was een nieuwe beweging begonnen, met mensen die handen en voeten kunnen/willen geven aan deze beweging: Hij had vissers geroepen, om met hem mee te gaan. Om “vissers van mensen” te worden, die het leven van mensen willen redden. En nu komt hij zelf een mens tegen die reddeloos verloren is.

vers 21. Jezus gaat op de **sabbatdagen**. Er staat een meervoud. Het is niet die ene sabbatdag, maar er is een meervoud, een veelvoud aan sabbatdagen. Eigenlijk is *élke* sabbatdag al een unieke ervaring: hier komen mensen voor het aangezicht van de Levende. En dat brengt heil en zegen in het leven van mensen persoonlijk en van mensen samen.

vers 23. De “normale” gang van zaken wordt daar plotseling, onverwacht geheel doorbroken. Want meteen (!) was er in hun synagoge (daar moet je niet overheen lezen! het is in *hun synagoge*) “een **mens in een onreine/onzuivere geest**. Onrein, dat staat haaks op al het “reine” dat van Gods kant beoogd wordt en mogelijk gemaakt. Ook onzuiver: het bewerkstelligt geen zuiverheid maar onzuiverheid, smerigheid. Daar wordt geen mens beter van! En die mens zit a.h.w. in die geest. Die geest heeft hem omgeven en gevangen. Hij kan er niet uit.

vers 24. De onzuivere geesten zien haarscherp wat hen te wachten staat in de confrontatie met Jezus: “ben je gekomen om ons **te vernietigen/te gronde te richten?**” Antwoord is Ja.

vers 26. Nu horen en zien wij pas hoe **gewelddadig** deze geest deze mens in beslag genomen had: het is alsof een monster uit deze mens weggejaagd wordt. Met een overweldigende uitbarsting van geweld gáát de geest - hij schreeuwt met een grote schreeuw [zo zegt het Hebreeuws zoiets ook altijd]. Hij kan het niet verkroppen, dat hij zó uit deze mens weggejaagd wordt.

vers 27. Je was bijna vergeten dat we in de synagoge zijn, met al de andere mensen daar samen. Dat komt nu weer in beeld [mooi geconstrueerd...]. De mensen **verbazen** zich enorm. Om wat ze zien gebeuren. Ze proberen daar een duiding aan te geven. Bijna als een samenvatting beschrijven ze kernachtig -niet wat deze ene mens overkomt- maar wat ze Jezus hebben zien doen: wie is dit? En nog zakelijker: Wát is dit? Een nieuw onderricht, en met gezag ook. Ze hebben Jezus gezien die gezag uitoefent over de onreine geest. En een totaal verkrampd mens wordt door Jezus vrij op eigen benen neergezet: Sta op!

2 Slotopmerkingen:

1 Een verhaal over onreine geesten. Halen wij de schouder misschien bij op: achterhaalde mensopvatting. Wij weten wel beter. Wij weten in ieder geval *ánders*. Of het beter is...? In grote delen van de wereld leven mensen tot op de dag van vandaag met een besef dat er in de wereld meer gaande is dan je kunt meten en traceren. En gezien hun staat van cultuur en economie en wetenschap zou ik hun mensvisie niet achterhaald willen noemen...

2 Bijbelverhalen zijn nooit stukjes *geschiedenis*. Ze hebben met geschiedenis te maken, maar vertellen hun *éigen* verhaal. Ze zijn nooit stukjes *opvoeding*, al hebben ze alles met kinderen en de

toekomst te maken. Ze zijn -en dit is voor dit verhaal wel belangrijk- ook nooit stukjes *medische kennis*, al kom je er veel mensen tegen die ziek zijn en genezen worden. Maar bijbelverhalen zijn geen medische dossiers. Ze zijn er om mensen tot nieuw leven te roepen.

- Evangelie Lezing: Marcus 1:21-28 [MonshouwerStichting]

21 Zij gaan Kapernaüm binnen.

En meteen op de sabbatdagen naar de synagoge gaand begon hij [Jezus] met zijn onderricht/onderwijzing.

22 Zij stonden perplex over zijn onderwijs, want hij onderwees hen met volmacht en niet zoals de schriftgeleerden.

23 Meteen was er in hun synagoge een mens in een onreine geest.

Die schreeuwde

24 Wat betekent dit voor ons en voor jou,

Jezus Nazarener?

Ben jij gekomen om ons te vernietigen?

Ik weet wie je bent: de heilige van God!

25 Jezus bestrafte hem:

Zwijg en ga uit hem!

26 De onreine geest deed die mens stuip trekken

en luid roepend ging hij uit hem.

27 Allen verwonderden zich en vroegen zich af:

Wat is dit?

Een nieuw onderricht, met volmacht!

De onreine geesten geeft hij bevel!

En zij gehoorzamen hem!

28 Meteen hoorde men overal van hem in het hele gebied van Galilea.

uitleg en verkondiging De volledige tekst staat op de website: www.elkz.nl

dankgebed en voorbeden:

Goede God! Wij danken u dat U oog slaat op ons mensen, op de wereld van ons allen, op een ieder die vastloopt, beklemd en geremd wordt.

Wij danken u voor uw zoon, Jezus Christus onze Heer: zijn liefde, zijn bevrijdend woord.

Wij danken u voor zijn levensweg, die ons de weg naar leven opent!

Wij bidden u dat de kwade geesten ons niet zullen overheersen, de afgoden, de demonen.

Die onze wereld belagen en uitputten.

De hang naar meer, verder, groter.

Het grote geld en het kleine geld - alsof er niets anders is.

De roem en de glamour die mensen opjaagt.

Wij bidden u voor mensen op de vlucht, om de oorlog in hun land, om de uitzichtloosheid in hun land, om het onrecht en de ellende.

Dat ze bij ons en onder ons een veilig huis mogen vinden.

Voor de mensen die buitengesloten worden.

Dat ze waar dan ook een leefbare toekomst kunnen vinden

Voor iedere mens op deze aarde bidden wij u

dat er toch geen kinderen zullen omkomen op de vlucht

dat vrouwen en mannen niet misbruikt worden

dat jongens en meisjes een zorgeloze jeugd mogen hebben

Dat de aarde door ons mensen beschermd zal worden, met al die kwetsbare en breekbare schepselen: mensen en dieren en planten.

Onze Vader ...

slotlied: Lb 834 Vernieuw Gij mij, o eeuwig licht ...

uitzending en zegen